

De kracht van ons aankoopbeleid

Interview met onze aankoopverantwoordelijke

De redactie van Snep! had een gesprek over het aankopen van natuurgebieden met Bart Vangansbeke, aankoopverantwoordelijke van Natuurpunt Gent, nu het aankoopbeleid sterk onder druk komt te staan door allerlei besparingen.

Waarom koopt Natuurpunt natuurgebieden aan? Als we die gronden kunnen huren of als anderen ze beheren met het oog op natuurbehoud, is het toch ook goed?

Natuur kan in geen betere handen zijn dan in die van een vereniging die is opgericht met het doel natuur te behouden en te herstellen. Natuurpunt probeert de natuur optimaal en toekomstgericht te beheren en geeft haar ook een duidelijke maatschappelijke functie (natuurbeleving), die verder gaat dan in afgesloten privégebieden.

Andere eigenaars zouden hetzelfde kunnen doen, maar je bent veel minder zeker van hun motivatie en je hebt vooral geen garantie op lange termijn. Zo zijn er prachtige voorbeelden van bossen die op heel natuurlijke wijze worden beheerd door privé-eigenaars. Maar wat gebeurt er op lange termijn? Zullen de erfgenamen even begaan zijn met de natuur en over dezelfde kennis en kunde beschikken of die willen opbouwen of zich op de juiste manier laten begeleiden? Want laat ons eerlijk zijn, natuur beheren is niet zo eenvoudig. Een eigenaar kan trouwens ook zijn belangstelling verliezen. Bij particuliere eigendom van natuur is de langetermijnbestemming dus niet zo goed gegarandeerd als bij eigendom door een natuurvereniging. Vooral de brede maatschappelijke functie gaat dan waarschijnlijk verloren. Natuurpunt huldigt de visie 'Natuur voor iedereen'. We zijn ervan overtuigd dat het aankopen van percelen door Natuurpunt de meest efficiënte en goedkoopste manier is om natuur te beschermen en te ontwikkelen. Zo realiseren we op een heel concrete manier

taastbare en voelbare natuur in de buurt van mensen. Natuurpunt doet dit met betrokkenheid en met inzet van zoveel mogelijk mensen, zowel bij het beheer en het gebruik als bij de financiering.

Hoeft de overheid dan niet meer aan te kopen?

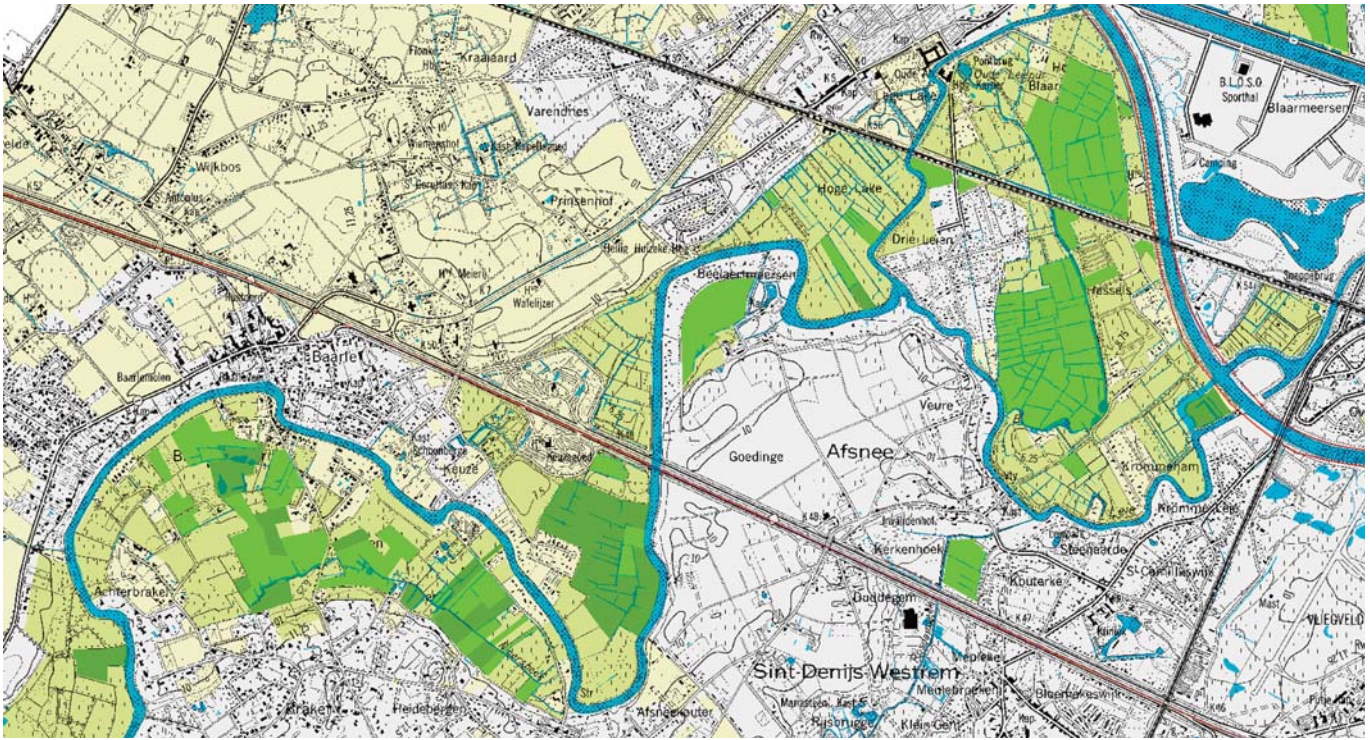
Logischerwijs gebeurt het aankopen van natuur zowel door de overheid als door de erkende verenigingen. Ook de overheid moet dus haar rol opnemen. Maar de Vlaamse overheid is recentelijk in het nieuws gekomen met haar belabberde aankoopbeleid (zie ook het artikel over de besparingen bij de overheid op p. 32). De uitgaven voor de aankopen die de overheid zelf doet, zijn in 2014 en 2015 fors gedaald, van 14 naar 9,6 miljoen euro. Natuurpunt eist alvast dat Vlaanderen weer het vroegere budget voor aankopen zou voorzien. Natuurlijk mag dit niet ten koste gaan van de subsidies voor aankopen van terreinbeherende verenigingen als Natuurpunt. Dat budget stijgt ook al jaren niet meer. Als je de index en de duurderde grondprijzen in rekening brengt, is het subsidiebudget eigenlijk ook gedaald. In vergelijking met de vorige legislaturen stellen we ook bij de aankoopsubsidies een verontrustende besparingsmodus vast. De termen biodiversiteit en natuurbehoud worden dus wel beleden met woorden, maar in de praktijk wordt het meest effectieve en meest betrokken instrument om die zaken te realiseren onderuit gehaald. Met het geld dat nu wordt uitgegeven aan allerlei compensaties, voor bijvoorbeeld kapitaalverlies en opbrengstderving bij bestemmingswijziging, zou Natuurpunt deze

natuurgebieden bovendien volledig kunnen aankopen en een echt duurzaam beheer geven in functie van de versterking van de biodiversiteit.

Je zou eerlijk gezegd verwachten dat de overheid met haar aankoopbeleid meer zekerheid zou bieden, maar niets is minder waar. Niemand had tien jaar geleden ooit durven denken dat de ons omringende landen, op het kleine Luxemburg na, hun natuur- of bosadministratie zouden dwingen om natuur- of bosdomeinen te verkopen. En toch werden daar zowel in Nederland als in Groot-Brittannië, Frankrijk, Duitsland, ... plannen voor opgesteld. Gelukkig konden natuurminnende mensen in sommige landen (onder andere in Nederland en Groot-Brittannië) dit tegenhouden. Dit bewijst dat zelfs de overheid op dit vlak minder betrouwbaar is dan een ngo als Natuurpunt. Dat geeft toch wel te denken...

Is het noodzakelijk om natuurgebieden aan te kopen of kunnen we ze eventueel ook huren?

In theorie zijn beide formules mogelijk en gelijkwaardig, maar bij huren mis je wel de zekerheid op lange termijn. En natuurbeheer is nu net investeren op lange termijn. We leven in een maatschappij waarin eigendomsrecht heel belangrijk is. Een eigenaar kan in principe (binnen het kader van de wet) beslissen wat er met zijn perceel gebeurt. Als hij van mening verandert, heeft dat grote gevolgen voor de natuur en kunnen wij daar als huurder niets aan doen. Er bestaan voorbeelden van mooie terreinen die we als huurder al heel lang beheren met een prachtig resultaat

Aankopen in de Leievallei. Lichtgroen: in eigendom en beheer van Natuurpunt. Donkergroen: in beheer van Natuurpunt.

en waarvan de eigenaar de huur plotseling opzegt. Dat kan heel wat nadelige gevolgen hebben voor zo'n mooi terrein. Elk geval is er één te veel en dan hebben we altijd spijt dat we de grond niet hebben aangekocht. Bovendien bieden wettelijke beschermingsmaatregelen niet altijd een garantie op resultaat en is er het probleem van de handhaving. Dikwijls kost het afdwingen van controle en handhaving meer geld en energie dan het aankopen, terwijl ook dan de toekomst onzeker blijft. Daarom kopen we het liefst percelen 'vrij' voor de natuur.

Is aankopen voldoende om de kwaliteit van de natuur te garanderen?

Voor de versterking van de biodiversiteit en 'natuur voor iedereen' is en blijft het aankoopbeleid de belangrijkste en meest duurzame pijler. Aankopen op vrijwillige basis is zowel het meest duurzame als het meest inpasbare en zelfs veruit goedkoopste instrument voor de versterking van de biodiversiteit. Door ons aankoopbeleid (en dat van de overheid) zien we dat de biodiversiteit zeker niet achteruitgaat op plaatsen waar voldoende grote natuurkernen ontstaan, integendeel. Maar op veel andere plaatsen stellen we vast dat de kwaliteit van de natuur de voorbije decennia gestaag is afgenomen, zeker in landelijk gebied en vooral in de landbouwgebieden. De landschappen worden daar steeds eentoniger en saaier. Het platteland wordt met andere woorden kleurloos, stil en leeg. De daling van het aantal soorten dieren en planten is alarmerend en wijst er vooral ook op dat de kwaliteit van water, bodem en lucht onder druk

staat. De vervuiling van deze natuurlijke bronnen vormt een directe bedreiging voor de biodiversiteit van het platteland en ook van de naastgelegen natuurgebieden. Het aankopen van natuur zal niet volstaan om het tij te keren. Daarom besteedt Natuurpunt ook veel aandacht aan het landelijk gebied.

Wat moet er dan naast aankopen nog gebeuren?

Wij kunnen onze ogen niet sluiten voor de rol die de landbouw speelt bij het verlies aan biodiversiteit. De impact van deze sector op onze omgeving is groot en overschrijdt zelfs soms de wettelijke grenzen. Natuurpunt Gent is ervan overtuigd dat voedselproductie en natuur geen tegengestelden hoeven te zijn. Wij geloven dat het mogelijk is om een voedselsysteem te ontwikkelen waarin de natuur

een onmisbare schakel van de keten vormt. Als we erin slagen om samen zo'n systeem op te zetten, is dat niet alleen goed voor de natuur, maar ook voor de toekomst van de landbouw. Agrarisch ondernemerschap is vakmanschap. Het streven naar kwaliteit en het behalen van voldoende bedrijfsrendement kunnen op gespannen voet komen te staan. Het is niet houdbaar om te produceren voor een steeds lagere kostprijs om mee te kunnen spelen op de wereldmarkt. Hierin kan de overheid een rol spelen, want zij heeft de taak om te sturen op duurzaamheid en de omslag voor ondernemers te vergemakkelijken, ook financieel. Ook Natuurpunt wil zijn steentje bijdragen aan een duurzame landbouw, door samenwerkingsverbanden op te starten met de sector van de biolandbouw (zie ook het artikel op p. 39).

Assels, nr. 6651
Bourgoyen-Ossemers, nr. 6613
Damvallei, nr. 6630
Gentbrugse Meersen, nr. 6682
Hutsepot, nr. 6689
Keuzemeersen, nr. 6624
Latemse Meersen, nr. 6629
Leeuwenhof, nr. 6638
Overmeersen, nr. 6694
Rosdambeekvallei, nr. 6691

Wie wil storten voor een specifiek aankoopproject, kan dit doen op rekeningnummer BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt Beheer vzw. Vermeld als mededeling 'Gift + het projectnummer van je keuze'. Voor giften vanaf 40 euro per jaar ontvang je een fiscaal attest.